

FONDUL DE GARANTARE A DEPOZITELOR ÎN SISTEMUL BANCAR

info

NR. 7 / DECEMBRIE 2011

Aspecte privind metodologia de evaluare a conformității schemelor de garantare a depozitelor cu principiile fundamentale pentru sisteme eficiente de garantare a depozitelor

Studii de caz:

Schemele de garantare a depozitelor din Bosnia și Herțegovina, Muntenegru și Serbia

Din perspectivă istorică, bazele principiilor fundamentale pentru sisteme eficiente de garantare a depozitelor au fost puse odată cu înființarea, în anul 2001, a grupului de lucru pentru garantarea eficientă a depozitelor din cadrul Forumului pentru Stabilitate Financiară, redactarea acestora fiind demarată abia în anul 2007 de către Asociația Internațională a Asigurătorilor de Depozite (IADI). În iunie 2009, a fost publicată varianta finală a principiilor elaborată de IADI și Comitetul de la Basel pentru Supraveghere Bancară (BCBS), care, începând cu 1 aprilie 2011, a fost adăugată Compendiului de Standarde Cheie pentru Sisteme Financiare Solide elaborat de Consiliul pentru Stabilitate Financiară.

Din punct de vedere analitic, principiile fundamentale pentru sisteme eficiente de garantare a depozitelor se pot grupa în 5 categorii principale, respectiv:

- *aspecte strategice* (principiile 1-obiectivele politicii publice, 2-atenuarea hazardului moral, 3-mandatul schemelor de garantare a depozitelor),
- *aspecte de proiectare* (principiile 8-obligativitatea participării la o schemă de garantare a depozitelor, 9-acoperirea, 11-finanțarea, 17-rambursarea deponenților, 18-recuperarea creanțelor),

- *aspecte structurale* (principiile 4-competențe, 5-governanța, 12-informarea publicului, 13-protecția legală),
- *mandat extins* (principiile 14-relația cu părțile responsabile de falimentul unei bănci, 15-identificarea timpurie, intervenția în timp util și soluționarea situațiilor băncilor neviabile, 16-proceduri eficiente de soluționare a situațiilor băncilor neviabile) și
- *aspecte referitoare la creșterea siguranței* (principiile 6-relațiile cu alți participanți la rețeaua de asigurare a stabilității financiare, 7-aspecte transfrontaliere și 10-tranziția de la garantarea integrală la un sistem de garantare a depozitelor cu acoperire limitată).

În decursul perioadei decembrie 2009 - decembrie 2010, IADI în colaborare cu BCBS, Forumul European al Asigurătorilor de Depozite (EFDI), Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Comisia Europeană au înființat un comitet de coordonare și 4 grupuri de lucru care au elaborat și testat o metodologie de evaluare a conformității schemelor de garantare a depozitelor cu principiile fundamentale.

Prin aplicarea metodologiei de evaluare sunt identificate punctele forte și cele slabe ale schemei de garantare a depozitelor din punct de vedere al conformității cu principiile fundamentale, principalele calificative acordate fiind *conform* (criteriile esențiale sunt îndeplinite fără deficiențe semnificative), *grad ridicat de conformitate* (sunt identificate doar deficiențe minore pe care autoritățile sunt în măsură să le remedieze în totalitate într-o perioadă prestabilită), *neconform într-o măsură semnificativă* (schema are deficiențe majore care nu pot fi remediate cu ușurință), *neconform* (nu există o implementare semnificativă a principiilor fundamentale). De asemenea, sunt situații în care un anumit principiu nu este aplicabil, acesta nefiind luat în considerare datorită caracteristicilor structurale, legale și instituționale ale schemei de garantare a depozitelor.

În perioada 8-9 decembrie 2011, la Sarajevo, Bosnia și Herțegovina, a avut loc o conferință pe tema stabilității financiare în Europa de Sud-Est și a impactului principiilor fundamentale pentru asigurarea unor sisteme eficiente de garantare a depozitelor asupra funcționării acestora, organizată de schema de garantare a depozitelor din țara-gazdă, în colaborare cu EFDI și Agenția Statelor Unite ale

Realizat de Serviciul Studii
studii@fgdb.ro; 0314.232.810

Americii pentru Dezvoltare Internațională (USAID), ocazie cu care s-au celebrat și 10 ani de la înființarea schemei de garantare a țării-gazdă.

Cu ocazia acestui eveniment au fost prezentate rezultatele evaluărilor realizate în anul 2011 cu privire la conformitatea schemelor de garantare a depozitelor din Bosnia și Herțegovina, Muntenegru și Serbia cu principiile fundamentale. Metodologia de evaluare a încorporat experiența acumulată cu prilejul evaluărilor-pilot derulate în perioada septembrie - octombrie 2010 în Cehia, Mexic și India.

Experiența schemei de garantare a depozitelor din Bosnia și Herțegovina

Schema de garantare a depozitelor din Bosnia și Herțegovina a fost înființată în anul 2002 prin unirea celor două agenții locale de garantare a depozitelor din Federația Bosnia și Herțegovina și din Republica Srpska.

Finanțarea schemei este ex-ante, însă există și un aranjament stand-by cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în valoare de 50 milioane euro. Participarea băncilor la schema de garantare se realizează numai cu aprobarea acesteia și în urma unei analize detaliate.

Din punct de vedere al garantării depozitelor, doar 46,1% din totalul depozitelor garantate la 30 septembrie 2011 erau acoperite integral, fiind mai mici sau egale decât plafonul de garantare de 18.000 euro.

În urma aplicării metodologiei de evaluare a conformității cu principiile fundamentale, s-a constatat faptul că schema de garantare a depozitelor din Bosnia și Herțegovina respectă în proporție de 72% principiile fundamentale (13 principii din 18), respectiv 81% din principiile aplicabile, dat fiind faptul că principiile 7-aspecte transfrontaliere și 16-proceduri eficiente de soluționare a situațiilor băncilor neviabile nu se aplică datorită faptului că pe teritoriul țării nu sunt prezente sucursale ale unor bănci străine și nici băncile locale nu au deschise filiale peste hotare. În ceea ce privește principiul 16, legislația nu include prevederi privind soluționarea băncilor cu probleme, în cei 10 ani de activitate neapărând nicio astfel de situație, în parte și datorită lungii perioade de administrare provizorie permisă de lege.

În cazul acestei scheme, principalele recomandări din partea moderatorilor s-au referit la necesitatea clarificării legislației în ceea ce privește rambursarea deponenților, limitarea duratei de administrare provizorie a unei instituții de credit, includerea în sfera de garantare și a depozitelor persoanelor juridice.

Experiența schemei de garantare a depozitelor din Muntenegru

Schema de garantare a depozitelor din Muntenegru a luat naștere în anul 2003, banca centrală punând la dispoziție fondurile necesare pentru inițierea activității. Și în cazul acestei scheme, finanțarea este ex-ante, concomitent cu participarea BERD prin aranjamente stand-by în valoare de 30 milioane euro.

Participarea la schemă este obligatorie, iar plafonul de garantare urmează a fi majorat gradual de la 20.000 euro, cât este în prezent, la 50.000 euro până în 2013.

Comparativ cu celelalte scheme de garantare a depozitelor care au prezentat rezultatele evaluărilor, schema de garantare a depozitelor din Muntenegru a obținut unele dintre cele mai bune rezultate. În situația acesteia, legislația existentă permite respectarea în proporție de aproximativ 88% a principiilor fundamentale, schema fiind *conformă* sau *cu un grad ridicat de conformitate* cu 16 din cele 18 principii. Ținând cont numai de principiile aplicabile¹, se poate afirma că schema de garantare a depozitelor din Muntenegru are un grad de conformitate de 95% cu principiile fundamentale.

În cazul schemei din Muntenegru, principala zonă unde există deficiențe este cea a soluționării băncilor cu probleme, autoritățile fiind încurajate să implementeze prevederi referitoare la soluționarea situațiilor băncilor mari în dificultate. Prevederile referitoare la utilizarea mecanismului băncii-punte sunt, de asemenea, un element care lipsește din legislația în vigoare. Cu toate acestea, estimările schemei indică faptul că, în decursul anului următor, ar putea fi remediate aceste deficiențe.

Experiența schemei de garantare a depozitelor din Serbia

În Serbia, schema de garantare a depozitelor a fost creată în 1989, având încă de la instituire un mandat mai larg decât în cazul celorlalte scheme care au prezentat rezultatele evaluării conformității cu principiile fundamentale. Responsabilitățile schemei includ, în afara celor specifice garantării depozitelor, și asigurarea protecției investitorilor, privatizarea companiilor de asigurări, managementul și vânzarea participațiilor statului în cadrul instituțiilor de credit, asigurarea de suport financiar băncilor, incluzând acoperirea potențialelor pierderi, achiziționarea sau asumarea, managementul și vânzarea activelor

¹ Nici în cazul acesteia nu este aplicabil principiul 7-aspecte transfrontaliere.

neperformante, precum și implementarea măsurilor de stabilizare.

Evaluarea conformității cu principiile fundamentale a relevat faptul că schema este *conformă* sau *cu un grad ridicat de conformitate* cu acestea într-o proporție de 88%. Ținând cont numai de principiile care sunt aplicabile, schema de garantare a depozitelor din Serbia este în deplină conformitate cu acestea².

*
* *

Printre moderatorii care au luat parte la evaluările realizate în cadrul schemelor menționate se numără reprezentanți ai schemei de garantare a depozitelor din Statele Unite ale Americii (FDIC), Ungariei, Germaniei, precum și reprezentanți ai EFDI și ai USAID.

În ceea ce privește evaluarea realizată de USAID asupra schemelor de garantare a depozitelor

² Dat fiind faptul că pe teritoriul Serbiei nu există subsidiare ale unor bănci străine, principiul 7 este, și în acest caz, neaplicabil.

din punct de vedere al conformității cu principiile fundamentale, rezultatele au condus către evidențierea următoarelor puncte forte: îndeplinirea obiectivelor politicii publice, mandatul schemelor de garantare a depozitelor, acoperirea, informarea publicului, protecția legală și relația cu părțile responsabile de falimentul unei bănci, precum și a unor puncte slabe: participarea obligatorie, relația cu alți participanți la rețeaua de asigurare a stabilității financiare, identificarea timpurie, intervenția în timp util și soluționarea situațiilor băncilor neviabile, proceduri eficiente de soluționare a băncilor neviabile, rambursarea deponenților.

O problemă specială a zonei de sud-est a Europei o constituie diferențele substanțiale între plafoanele de garantare și atenuarea hazardului moral.

Concluziile reprezentanților FDIC referitoare la evaluările la care aceștia au participat se înscriu în aceeași paletă cu cele ale USAID, și anume zonele care necesită îmbunătățirea cadrului și a procedurilor sunt rambursarea deponenților, relația cu alți participanți la rețeaua de asigurare a stabilității financiare, procedurile de soluționare a băncilor neviabile, dar și modalitățile de finanțare și unele aspecte transfrontaliere.

Reproducerea integrală sau parțială a publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei. FGDB nu își asumă responsabilitatea pentru nicio părere, analiză sau interpretare exprimată de terți pe baza datelor prezentate în această publicație.